

Voorblad casus

Examenvak en niveau	Nederlands
Naam kandidaat	
Examenummer	
Datum	
Aanvangstijd examen	
Titel casus	

Neem deze casus straks mee naar het examen.

Instructie

Bestudeer bijgevoegd gedicht.

Je mag op deze voorbereidingsopdracht aantekeningen maken.

Je mag een woordenboek gebruiken.

Je kunt ter voorbereiding op het examen:

- nagaan of je vormkenmerken kunt ontdekken (rijm, metrum, enjambement, dichtsoort, strofepbouw, beeldspraak, stijlfiguren);
- de inhoud samenvatten.

Veel succes.

Oefengedicht Nederlandse taal havo/vwo

DE WOLKEN

Ik droeg nog kleine kleeren, en ik lag
Lang-uit met moeder in de warme hei,
De wolken schoven boven ons voorbij
En moeder vroeg wat 'k in de wolken zag.

- 5 En ik riep: Scandinavië, en: eenden,
Daar gaat een dame, schapen en een herder –
De wond'ren werden woord en dreven verder,
Maar 'k zag dat moeder met een glimlach weende.

- 10 Toen kwam de tijd dat 'k niet naar boven keek,
Ofschoon de hemel vol van wolken hing.
Ik greep niet naar de vlucht van 't vreemde ding
Dat met zijn schaduw langs mijn leven streek.

- Nu ligt mijn jongen naast mij in de heide
En wijst me wat hij in de wolken ziet,
15 Nu schrei ik zelf, en zie in het verschiet
De verre wolken waarom moeder schreide –

Martinus Nijhoff (1894-1953)

Voorbeeldvragen

Alle antwoorden moeten gemotiveerd kunnen worden. U kunt ook andere vragen dan onderstaande krijgen.

Vorm

1. In welk metrum is het gedicht geschreven?
2. Noem een geval van antimetrie.
3. Noem twee gevallen van assonantie.
4. Noem twee gevallen van alliteratie.
5. Welke vormen van eindrijm kent het gedicht?
6. Benoem het rijmschema van de eerste strofe.
7. Noem en benoem een andere vorm van rijm uit het gedicht.
8. Waar is er in het gedicht sprake van elisie?

Inhoud

1. Hoe blijkt uit de eerste regel dat het hier om een kind gaat?
2. Wat wordt er bedoeld met 'De wond'ren werden woord' (r. 7)?
3. Welke tijd wordt bedoeld met 'Toen kwam de tijd' (r. 9)?
4. Zijn regel 11 en 12 letterlijk of figuurlijk bedoeld?
5. Wat wordt er uitgedrukt in regel 11 en 12?
6. Waarom huilen 'moeder' en de 'ik'?
7. Verklaar de titel.
8. Wat is het thema van het gedicht?

Op de volgende pagina's staan voorbeelden van goede antwoorden.

Voorbeelden van goede antwoorden

Er zijn soms ook andere antwoorden mogelijk.

Vorm

1. In welk metrum is het gedicht geschreven?

Jambe.

 v - v - v - v - v -

Regel 1: 'Ik droeg nog kleine kleeen, en ik lag'

2. Noem een geval van antimetrie.

Bij het woord 'Lang-uit'. De klemtoon valt dan namelijk op de eerste lettergreep.

 - v v - v - v - v -

Regel 2: 'Lang-uit met moeder in de warme hei,'

3. Noem twee gevallen van assonantie.

In regel 6: 'Daar' en 'gaat' en in regel 7: 'werden' en 'verder'.

4. Noem twee gevallen van alliteratie.

In regel 1: 'kleine kleeen' en in regel 2: 'met moeder' (r. 2).

5. Welke vormen van eindrijm kent het gedicht?

Mannelijk rijm 'lag' (r. 1) en 'zag'(r. 4), vrouwelijk rijm 'herder' (r. 6) en 'verder' (r. 7).

6. Benoem het rijmschema van de eerste strofe.

Omarmend rijm (abba).

7. Noem en benoem een andere vorm van rijm uit het gedicht.

Binnenrijm: 'schoven boven' (r. 3).

8. Waar is er in het gedicht sprake van elisie?

In regel 7: 'wond'ren', in regel 8: 'Maar 'k' (r. 8) en in regel 9: 'dat 'k'.

Inhoud

1. Hoe blijkt uit de eerste regel dat het hier om een kind gaat?

De 'ik' draagt nog 'kleine kleeen'.

2. Wat wordt er bedoeld met 'De wond'ren werden woord' (r. 7)?

De 'ik' laat zijn fantasie de vrije loop en geeft namen aan de wolken op basis van welke figuren hij erin herkent.

3. Welke tijd wordt bedoeld met 'Toen kwam de tijd' (r. 9)?

De tijd van de puberteit.

4. Zijn regel 11 en 12 letterlijk of figuurlijk bedoeld?

Figuurlijk. Het vreemde ding dat met zijn schaduw langs het leven van de 'ik' streek, is een metafoor of een personificatie.

5. Wat wordt er uitgedrukt in regel 11 en 12?

De 'ik' groeit op en let ondertussen niet meer op de wolken. Hij verliest zijn onschuld, onbezorgdheid en fantasie.

6. Waarom huilen 'moeder' en de 'ik'?

Zij beseffen dat de tijd van kinderlijke onschuld, onbezorgdheid en fantasie ooit plaats zal maken voor de volwassenheid.

7. Verklaar de titel.

De wolken staan voor de voorbijgaande kindertijd.

8. Wat is het thema van het gedicht?

De kindertijd maakt ooit plaats voor de volwassenheid en dit gaat gepaard met het verlies van onschuld, onbezorgdheid en fantasie.